

21. ZBOŽNOST V PROCESU PROMĚNY

Zbožnost má rozhodující vliv na celkový proces proměny z pozemšťana v nebešťana již od samotného počátku víry, tedy i ve Ctnosti, Poznání, Zdrženlivosti a Trpělivosti podle 2Pt1:5-7, neboť bez Božího zásahu by nebyl tento proces vůbec možný ani v těchto zatím jen přirozených, pozemských vlastnostech.

Naše duchovní identita se však začíná měnit v Kristův charakter až ve chvíli, kdy se naše Zbožnost pomalu stává osobou Ježíše Krista v nás (Gal.2:20), pak teprv můžeme začít mluvit o tom, že jsme podle 2Pt1:5-7 ke své Trpělivosti přidali také Zbožnost.

Je to však zdoluhavý proces, o kterém se začíná mluvit až v posleních letech. Ještě nedávno (to je má osobní zkušenost) se o žádném dlouhodobém procesu nemluvalo, vše bylo vyžadováno okamžitě a absolutně, jakoby šlo vždy jen o jednorázový Boží dar.

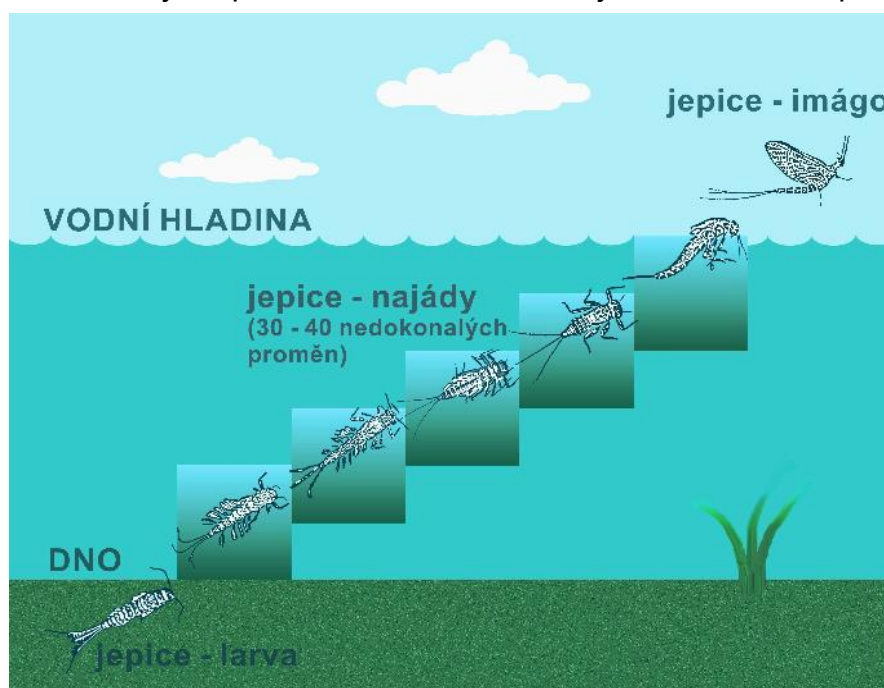
Obrácení ke spasení (tj. pokání) se opravdu děje jednorázově okamžitě a absolutně čili buďto ANO nebo NE, (asi jako při početí nebo při satební smlouvě), ale postupné vrůstání do Kristova charakteru je proces na celý život. Nemůžeme tedy po sobě a tím ani po Bohu chtít, abychom všechno měli hned v okamžiku, kdy jsme přijali Ducha svatého.

Obojí je pravda – okamžitost i proces – a nejde o žádný nepochopitelný paradox. Tento proces postupné proměny a růstu je potřebný, ale je třeba, aby měl správný začátek i cíl.

To, co se v křesťanství všeobecně nazývá „**znovuzrozením**“, je technicky vzato teprve „**početím**“ v tomto procesu duchovní proměny, neboť jde zatím jen o počáteční přijetí Ducha svatého, který v nás teprve tento proces zažehne. Konečné narození do Božího království tak, jak o něm mluvil Ježíš s Nikodémem (viz. Jan 3:1-12) se v plnosti dokoná vlastně až při skutečném vstupu do Božích příbytků v NEBI.

Mezi početím a narozením dítěte je také jisté časové rozpětí, ve kterém probíhá přirozený proces růstu zárodku. V duchovním životě je to stejné, je třeba se nejprve znovuzrodit a pak procházet přirozeně nadpřirozeným procesem proměny.

Jak už jsem popsal v předcházejících kapitolách, také Ježíš prošel touto proměnou, když vyšel ze křtu na poušť a 40 dní se postil. Jeho proměna byla dokonalá, z pouště se už nevrátil k tesařině, ale nastoupil úplně nový způsob života. Naše proměna je nedokonalá, neprobíhá jen 40 dní, ale vlastně celý život a jakoby skokově vždy v jiné a nové oblasti života. Naše proměna se daleko více podobá nymfálním převlekům jepice, než motýlí kukle, která se více hodí jako předobraz Kristova křtu a jeho 40 denního půstu.

Přírodovědci také tyto nymfální převleky jepic (u vodního hmyzu se někdy používá termínu „najády“) nazývají **nedokonalou proměnou**. Zjistil jsem, že jepice žijí pod hladinou 3 roky a během této doby prodělávají 30 až 40 nedokonalých proměn do stále vyšších a vyšších stádií najád. Počet převleků prý není fixní ani u jedinců téhož druhu v téže lokalitě. Někteří jedinci jich tedy stihnou více než jiní. Nad hladinu potom vyletí konečné imágo (dospělec) – motýl. Jepičí motýli ztrácejí kusadla najád, ale nemají ani sosáček jako motýli opylovači, žijí jen 1-3 dny, nepřijímají již žádnou potravu a oddávají se jen „svatebnímu rejí“ za účelem rozmnožení.

Myslím si, že rozdíl mezi dokonalou proměnou housenky v motýla a procesem mnoha nedokonalých převleků jepičí larvy pod hladinou, dobře ilustruje rozdíl mezi radikální změnou životního stylu u Ježíše Krista na poušti a naším celoživotním procesem proměny z pozemšťana v nebešťana. Start i cíl tohoto procesu je ale stejný:

V Duchu svatém zdárně překlenout rozdíl mezi NEBEM a ZEMÍ a shromáždit se ke společné nebeské hostině.

Naše dílčí proměny se už většinou netýkají celého člověka, jako při obrácení na počátku víry, ale často jen konkrétních dílčích oblastí života. U každé takové proměny je však Duch svatý přítomen v plnosti a my při tom můžeme zakoušet přítomnost Boží slávy.

Chodíme-li s Pánem už déle a již dobře víme, že Duch svatý je s námi stále v každý čas a nikdy nás neopouští, zjišťujeme, že přítomnost Boží slávy prožívat stále nelze. Není to chyba. O Boží slávě mluvíme především v souvislosti s chvalami, ale často ji zakoušíme také právě v klíčových okamžicích tohoto procesu proměňování.

Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně. 2Kor 3:18

Tento verš z Písma výstižně popisuje postupné proměňování ke stále vyšší dokonalosti ne málo podobné postupným jepičím převlekům pod hladinou. Nový Kralický překlad v tomto verši říká: „...**jsme přetvářeni od slávy k slávě**...“. Nikdy jsem si moc nepřipadal, že bych kráčet od slávy k slávě, spíše z jedné zkoušky do druhé.

Moji milovaní, nebudte zmateni výhni zkoušky, která na vás přišla, jako by se s vámi dělo něco neobvyklého. 1Pt 4:12

Mějte z toho jen radost, moji bratří, když na vás přicházejí rozličné zkoušky. Jak 1:2

Také tyto dva verše zobrazují stejný proces postupného proměňování. Jako bych dříve nechtěl vidět, že mezi jednotlivými zkouškami se vždy bohatě ukazovala i Boží sláva.

Myslím si, že i v tom se potvrzuje nutnost tohoto cyklického střídání v procesu našeho proměňování, vždyť právě skrze rozličné zkoušky v různých oblastech můžeme kráčet od slávy k slávě.

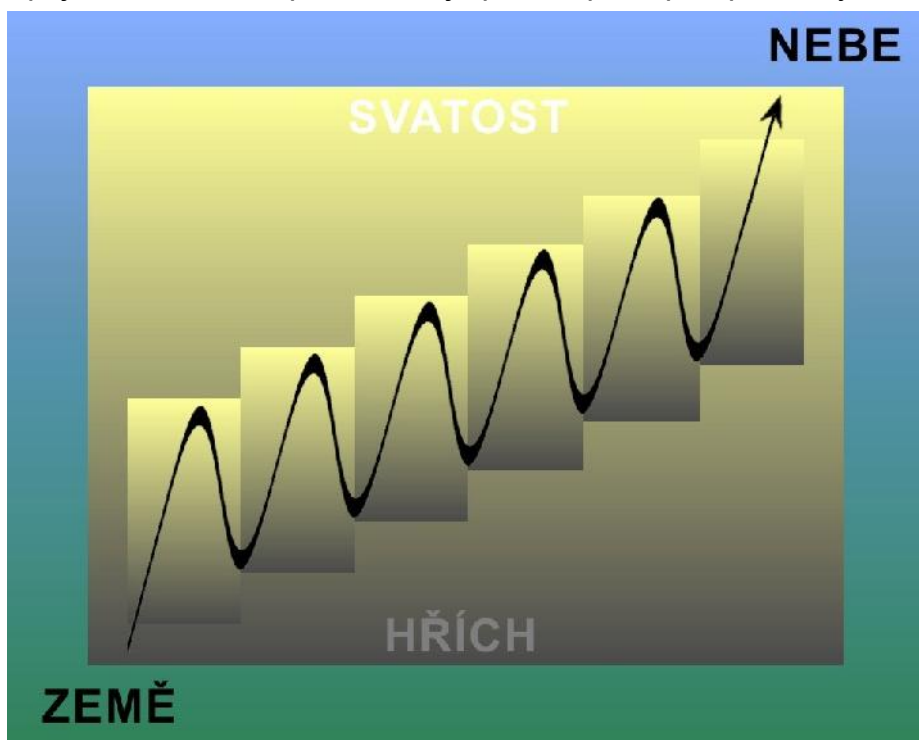
Jak poznáme, že je s námi Boží sláva?

Watchman Nee odvážně tvrdil, že zvítězíme-li např. v Trpělivosti tak, že již nemusíme v sobě dusit hněv, když nás třeba někdo vytočí, ale naopak celou svou bytostí a ne jen navenek, ale i uvnitř zůstáváme v klidu, pak se naše netrpělivost právě proměnila, stala se osobou Ježíše Krista, dostali jsme Trpělivost Kristovu a pak už prý nemůžeme mít větší, neboť v celém vesmíru není větší Trpělivosti, než je ta, kterou jsme právě dostali.

Nechtělo se mi tomu věřit, ale logicky to nemělo chybu. V tom je ta přítomnost Boží slávy, že i když jde jen o dílčí vítězství v jedné oblasti života, zaplavuje v té chvíli celého člověka v plnosti, ač jiné oblasti života zůstávají stále ještě bez proměny. Boží milost je už taková, vše ostatní odkládá prozatím stranou a my v tu chvíli prožíváme v plnosti velkou radost v přítomnosti Boží slávy.

Další schema zobrazuje tento proces proměňování od slávy k slávě na pozadí první věty Bible ve vztahu ZEMĚ – NEBE. Naše prožívání se podobá jakémusi celkově vzestupnému

tobogánu přes střídající se vrcholy a údolí. Toto střídání patří k věci, jinak by růst vlastně nebyl možný. Tuto věc objevili také autoři knížky „Tajemství evangelia“ - D. Stone a G. Smith v kapitole „Houpačka“. Křesťanský život se totiž často jeví jako na houpačce mezi dobrem a zlem a my se pak marně snažíme to houpání zastavit a udržet jej jen na té dobré straně. To houpání nám tam prý také dal Bůh. Až když se plně spolehne na jeho pevné ukotvení v Kristu, které se samo o sobě nehoupe, přestaneme se pak vinit za to, že se zhoupneme a že nás stále potkávají i špatné a zlé věci a začneme konečně vítězit. Houpačka ale zatím nevysvětluje tu procesualitu proměny. Ve skutečnosti každé další zhoupnutí je jiné, odehrává se už jinde jak v naší celkové svatosti, tak i v našem životě. Pozvolně stoupající sinusovka lépe zobrazuje proces postupné proměny od slávy k slávě.

Schema také může názorněji objasnit známý úkaz: Proč nám v začátcích přítomnost Boží slávy připadala mnohem slavnější než dnes? Příčin jistě může být více (např. tenkrát bylo „probuzení“ a dnes už není) a někteří dnes mohou mít i odlišnou zkušenost, ale mám za to, že to může být i tím, že dotek Boží slávy v hříšné duši čerstvě obráceného alkoholika, smilníka a posměvače se jevila mnohem kontrastněji na pozadí jeho hříšné duše, než později v již relativně zbožném křesťanovi.

Jednotlivé obdélníčky představují přechod **z hříchu do svatosti** v jednotlivých životních oblastech a jsou ve schematu zobrazeny naprosto identicky (graficky mají totožný gradient barevného odstínu z černé do žluté), avšak na pozadí celkového stavu naší duše se jeví odlišně. Spodní obdélníček se na temném pozadí HŘÍCHU jeví mnohem světleji než ten horní ve světle dosažené svatosti. To, co jsme na počátku považovali za dobré a jevílo se nám jako světlo, jsme už později ochotni vyznávat jako hřích, neboť se nám ve světle Kristovy slávy jeví jako stín. Pokud svou celkovou svatost v běžném životě emocionálně již nevnímáme vůbec a připadá nám už jako normální stav věcí, pak se nám může zdát, že naše proměňování se od slávy k slávě má postupem času spíše slábnoucí než gradující tendenci. Neměli bychom proto dát příliš na své emoce a prožitky, ale spíše na celkové ovoce svého života.

Schema názorněji objasňuje i jinou věc. Vztah slabosti a moci v našem duchovním životě. **Co je zaseto v poníženosti, vstává v slávě. Co je zaseto v slabosti, vstává v moci.**

1.Kor 15:43

Vzpomínám si, jak si jednou jeden bratr na domácí skupince všiml, že se tyto dvě tendence v kázáních našeho sboru postupem času cyklicky střídají, aniž by se to uvedlo do souvislostí. Když se např. kázalo, že máme zcela skončit se svým výkonem a dovolit tak Bohu, aby sám jednal v našich životech, a že my sami k tomu nemůžeme nic přidat, stačilo prý počkat dva roky a začalo se znovu kázat: „Nemyslete si, že Bůh za vás něco udělá sám!“ Říkal, že se kázání v průběhu asi dvaceti let takto vystřídal už několikrát.

Ostatní si totiž ničeho nevšimli a nikomu nikdy nepřípadlo, že by kázání kdy vybočilo z logiky Božího slova. Mám za to, že v některých církvích raději nic nestřídají a drží se koncepčně vždy buď jednoho, nebo druhého přístupu. Buďto říkají, že Bohu nemůžeme v ničem pomoci a musíme se vždy spoléhat jen na jeho milost a moc, druzí říkají, že zde na Zemi stojíme na místě Kristově a Bůh počítá, ba dokonce vyžaduje naší iniciativu k dokonání svého záměru ve světě. Obojí je pravda, neboť se jedná o proces proměňování a my si musíme uvědomit, ve které fázi tohoto procesu se nacházíme.

Tím určujícím předělem je vždy smrt starého člověka v nás, která se cyklicky opakuje vždy znovu a znovu v různých oblastech života. Cykličnost je totiž všudypřítomná v přírodě i ve vesmíru (v NEBI už nebude) a nevyhýbá se ani našemu duchovnímu růstu. Bez ní by vlastně ten proces růstu a proměny nebyl možný. Jsme proměňováni od slávy k slávě i přes rozličné zkoušky, které na nás přicházejí, jakoby se s námi dělo něco divného. Hříchu umíráme ve slabosti, abychom pak povstali v moci a slávě. Obojí je dílem Božím a k obojímu je nám ta moc darována z hůry. My se jí však musíme iniciativně chopit. Musíme se učit chodit v Božích skutcích. To rozhodnutí k vykročení i to chození je už naše věc.

S housenkou, na kterou právě přichází zakuklení, také jakoby se dělo něco divného a my nevíme, jestli se jí do toho chce nebo ne. Ale když ji Bůh v kukle promění v motýla, musí se z té kukly také vydrat vlastní silou. Motýl musí vyvinout notnou dávku síly, aby se dostal ven z kukly, musí vlastní silou nahrbit hřbet, aby kukla praskla. I toto je určitá zkouška. Jak už jsem jednou uvedl, když vědci pomohou tomu motýlovi ven z kukly o chvíli dříve skalpelem, žije sice dál a je schopen přijímat potravu, ale nikdy už nezačne létat. Vědci mu odepřeli tu výsadu, svou vůlí a rozhodností prokázat sám sobě, svému okolí i Bohu Stvořiteli, že už není housenkou a že je hoden toho jména Motýl.

Také my máme prokázat svou rozhodností připravenost být Božím vyslancem na ZEMI a vykročit. Jepice je nám dobrým příkladem pro naši Zbožnost, neboť sama zvládne 30 – 40 převleků (nedokonalých proměn) za 3 roky svého života, kdy znovu a znovu ve slabosti končí se svým výkonem, aby pak povstala v nové síle do nové podoby svého dalšího proměnění.

Bez správného porozumění této procesualitě našeho postupného duchovního růstu v proměňování se do Kristovy podoby může vznikat mnoho nedorozumění i zklamání, když si neuvědomíme dostatečně přesně svou aktuální situaci v tomto procesu a nárokujeme si na sobě nebo i na druhých okamžité dosažení absolutních výsledků.

Ke správné orientaci nám může pomoci trojí level v křesťanském životě. Život ve skutcích (housenka), v milosti (kukla) a v plné identitě Kristova charakteru (motýl). Dokud jsme znali jen dvě roviny – pod zákonem nebo pod milostí – vnikl antagonismus (nesmiřitelnost) a ten ruší jakýkoliv proces. Zařazením třetího levelu – **plnost Kristova charakteru**, do kterého je třeba postupně vrůstat, vzniká **proces** a tím jsou zároveň rehabilitovány i ty počáteční dobré skutky podle zákona (Desatera Božích přikázání), neboť už nejde o trvalý stav a jeho trvalou konfesi (vyznání), ale o **proces růstu**.

Ten však musí mít o to jasnější startovní pozici a směřování k cíli. Naším jediným a společným vyznáním (startem, cestou i cílem) může být jenom Ježíš Kristus sám.

Jakýmkoliv skutkům se vyhýbáme vlastně jen ve stádiu „kukly“ (tj. v postu a na poušti, kdy očekáváme změnu a uvedení do nových dimenzí života) a ne jen jednou za život, ale v průběhu **procesu** vždy znovu a znovu v různých oblastech života.

Také kukla končí se svým housenčím výkonem a už se jen postí. Možná se jí ještě chvílemi zasteskne po kusadlech a šťavnatém zelí, ale už rozumí tomu, že je s tím konec a už se jen těší na létání, sladký nektar z květů a svatební motýlí rej. Housence je naopak dovoleno, ba je to přímo v Boží vůli, aby se hodně snažila a vstupovala do velkého výkonu zatím jen pozemským způsobem i když ví, že jí to k proměně v motýla nestačí, ale sleduje směr.

Čerstvě obrácený křesťan vlastně také nemůže nic jiného, než se snažit o dobré skutky, když nepočítám, že si ho Bůh sám rád občas použije v nějakém nadpřirozeném obdarování, které mu dává hned v začátcích víry, aby si zvykal a učil se. Takto to může trvat 5, 10, někdy i 15 let. Pak už by ale každý měl porozumět tomu, co je to zemřít sám sobě, přestat už řešit jenom sám sebe a svůj hřích a vstoupit konečně do Božího povolání a tím i poslání vykročit znovu směrem ke světu, tentokrát už v nových skutcích, které mu Bůh připravil.

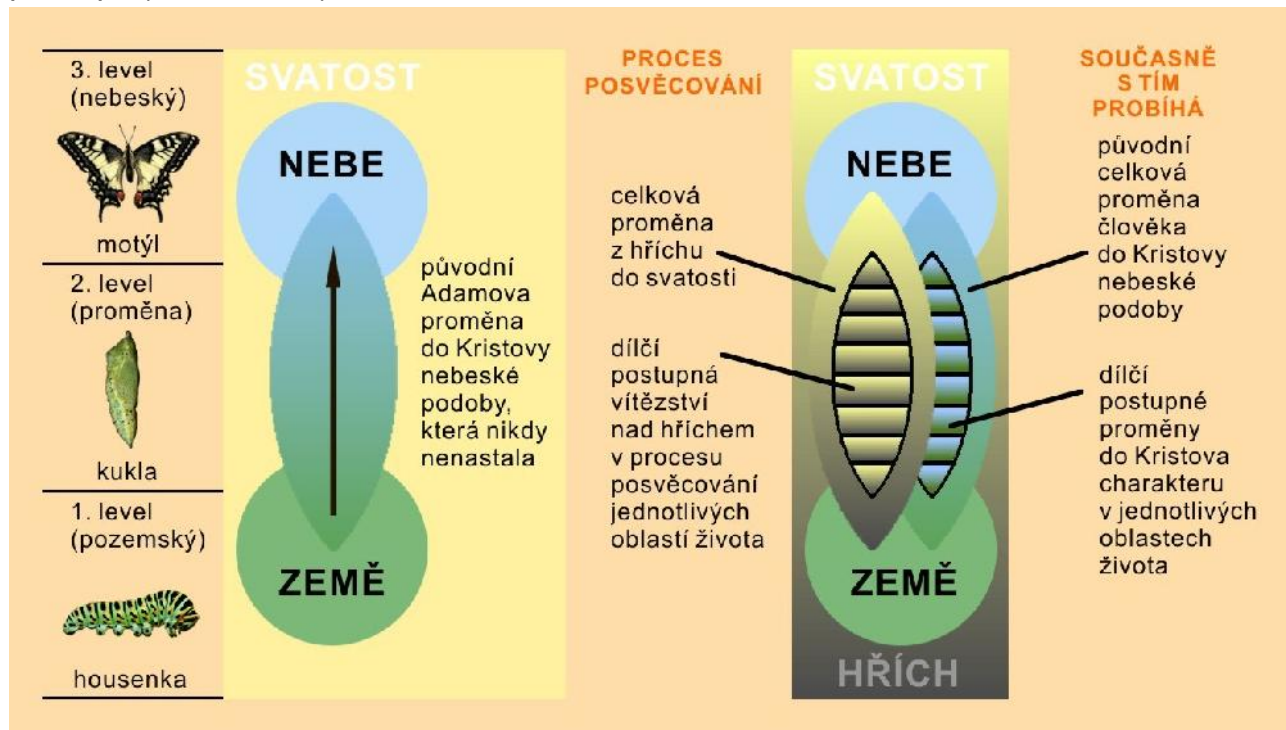
Trojí stádium proměny housenky

Housenka má od Boha úkol plnit pouze vyživovací funkci, motýl rozmnožovací. Kukla je naopak výrazem naprostého sebevydání Bohu a tedy konec s jakýmkoliv výkonem. Je to ale jen poměrně krátký úsek mezi dvěma odlišnými výkony.

Housenka má za úkol žrát a zase jen žrát, aby měla dostatek síly k proměně. Housenka musí několikanásobně zvětšit svůj objem, sežere prý toho tolik, jako bychom my denně snědli 700 hamburgerů. Motýl má naopak úkol pouze rozmnožovací.

V našem duchovním životě je to stejné. Nejprve se musíme **sytit** Božím slovem, postupně se zbavovat starých návyků a dospět tak až do bodu kapitulace, pochopit, co je to zemřít sám sobě, abychom pak mohli vykročit v nové síle a mít tak svůj podíl na **rozmožování** Božího království a Kristovy lásky ve světě.

Tyto tři levely (stádia) nám pomohou zkoumaný **proces proměny** do svatosti lépe pochopit (viz. schema).

Schema zobrazuje dvě proměny probíhající současně vedle sebe jakoby v zákrytu. Proměnu očištnou z HŘÍCHU do svatosti (černo-žlutá) a proměnu původní na základě první věty Bible ve vztahu ZEMĚ – NEBE – z pozemšťana v nebešťana (zeleno-modrá).

Původní proměna **z pozemšťana v nebešťana** tu byla dříve než přišel HŘÍCH a byla součástí původního stvořitelského plánu s člověkem. Tato proměna byla původně možná pouze bez HŘÍCHU a proto musela být nahrazena jinou – **z hříchu do svatosti**. Tato druhá proměna, která bezkonkurenčně zvítězila při našem hlásání evangelia světu, ji zcela ne jen zastínila, ale také plnohodnotně nahradila, takže celých 2000 let probíhaly obě tyto proměny současně i bez našeho vědomí. Ačkoliv jsme se dodnes zabývali pouze tou druhou proměnou, Bůh nás současně s ní uváděl i do té první.

Mám ale za to, že nadešla doba, kdy se Bůh rozhodl uvést nás do veškeré pravdy a světu oznámit pravou podstatu HŘÍCHU.

Celé lidstvo se zaseklo ve stádiu duchovních housenek, neboť v důsledku HŘÍCHU ztratilo a zapomnělo to, co se s ním původně mělo stát. Nejde o morální metaforu. Tento trojí level (viz. schema) vysvětluje původní Boží plán s člověkem a ne jen proces našeho zápasu s HŘÍCHEM.

Samotné očištění od hříchů skrze Kristovu milost a jeho na kříži prolitou krev ještě samo o sobě není tou pravou proměnou. Je však nezbytnou podmínkou k tomu, aby Duch svatý v nás mohl tento původní, ztracený proces proměny v nebešťany zahájit. Boží milost v Kristu nám tedy jen **poskytuje** novou příležitost nastoupit tuto ztracenou proměnu, nikoliv **nahrazuje**.

HLAVNÍ MYŠLENKY TÉTO KAPITOLY:

To, co se v křesťanství všeobecně nazývá „**znovuzrozením**“, je technicky vzato teprve „**početím**“ v tomto procesu duchovní proměny, neboť jde zatím jen o počáteční přijetí Ducha svatého, který v nás teprve tento proces zažehne.

Mezi početím a narozením dítěte je také jisté časové rozpětí, ve kterém probíhá přirozený proces růstu zárodku.

V duchovním životě je to stejné, je třeba se nejprve znovuzrodit a pak procházet přirozeně nadpřirozeným procesem proměny.

Jsme proměňováni od slávy k slávě a přes rozličné zkoušky, které na nás přicházejí, jakoby se s námi dělo něco divného.

Může vznikat mnoho nedorozumění i zklamání, když si neuvědomíme dostatečně přesně svou aktuální situaci v tomto procesu proměny a nárokujeme si na sobě nebo i na druhých okamžitě dosažení absolutních výsledků.

Máme-li jen dvě úrovně identity

– Bud' a nebo –

(bud' jsi pod zákonem nebo pod milostí),

vzniká antagonismus (nesmiřitelnost)

a ten ruší jakýkoliv proces přechodu.

Zařazením třetího levelu – plnost Kristova charakteru,

do kterého je třeba postupně vrůstat,

vzniká proces a tím jsou zároveň rehabilitovány

i ty počáteční dobré skutky podle Desatera Božích přikázání,

neboť už nejde o trvalý stav a jeho vyznání,

ale o proces růstu ke konkrétnímu cíli.

Trojí stádium v proměně housenky:

Housenka má od Boha úkol plnit pouze vyživovací funkci,
motýl rozmnožovací.

Kukla je naopak výrazem skončení s jakýmkoliv výkonem
a naprostého sebevydání se k Boží proměně.

V křesťanství probíhají s člověkem dvě proměny

současně vedle sebe jakoby v zákrytu:

Proměna očištná – z hříchu do svatosti

a zároveň proměna původní – z pozemšťana v nebešťana

(jako nutnost na základě Bohem stvořené odlišnosti ZEMĚ a NEBE).

Boží milost k odpuštění a očištění od hříchů skrze Kristovu krev

nám pouze poskytuje

novou příležitost nastoupit tuto v ráji ztracenou proměnu,

nikoliv plnohodnotně nahrazuje.